

Mörkö 16/5 2024

Till: Landsbygds- och infrastrukturdepartementet li.remissvar@regeringskansliet.se

Från Svenska Insjöfiskarens Centralförbund SIC per@insjofiskare.se

Yttrande från SIC över Betänkande av Utredning om en ny livsmedelsberedskap, SOU 2024:8

Svenska Insjöfiskarens Centralförbund organiserar huvuddelen av de inom insjöfisket verksamma utövarna. Fisket bedrivs framför allt i de stora sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren samt ytterligare några större sjöar i Syd- och Mellansverige. Enligt redovisad statistik fångades under 2021 1 710 ton fisk för konsumtion som till stor del exporterades till Europa.

SIC har tagit del av utredningen och ställer sig bakom det som föreslås men ser också att insjöfisket behöver ges en betydligt större uppmärksamhet än vad som framgår i betänkandet. De knappa 2 tusen ton fisk som insjöfisket redovisar i fångst motsvarar ingalunda den potential som landets insjöar bär. En hög levnadsstandard med åtföljande möjlighet att köpa importerad fisk har gjort att vi inte behöver använda våra egna sjöar för matproduktion. Översiktlig beräkning av vad landets 95 000 sjöar kan ge har föreslagits av SIC och torde vara den första åtgärden i uppgiften med att planera för landets försörjning av fiskprotein.

Utöver uppgiften att beräkna insjöarnas potential vill vi framföra några konkreta synpunkter till det som redovisas i betänkandet enligt följande:

Sammanfattning

Vad som sägs om kritiska beroenden gäller även yrkesfisket i insjöarna. Det måste finnas landningsplatser och infrastruktur såsom lokaler med möjlighet att hantera fiskråvara. Uppbyggnadsåtgärder kan inte anstå tills krissituationen uppstår utan måste ingå som en naturlig del i utvecklingen av en robust livsmedelsberedskap redan nu. Den kapacitet och de förutsättningar vi skapat i fredstid är också det vi har i ett skärpt läge.

1. Författningsförslag

Beredskapslagring behövs även inom fiskeområdet. Fiskeredskap görs huvudsakligen i Sydostasien och dagens import är inte större än vad som erfordras för nuvarande fiske. Avtal om beredskapslagring kan med fördel tecknas med SIC som genom sina medlemmar har den detaljkunskap om vilka redskap som behöver finnas över tid.

4. Befolkningens behov av det offentliga åtagandet

Viktiga näringsämnen i fisk kan specificeras på samma sätt som gjorts för jordbruksprodukter. Selen, jod, protein, D-vitamin och vitamin B12 är viktiga näringsämnen som finns i fisk.

5. Viktiga samhällsfunktionen inom livsmedelssystemet

Under punkten 5.1 nämns fiske som en del i primärproduktionen men förekommer sedan endast med en kort beskrivning av dagens fiske. Skulle fisket behöva skalas upp och ökas kan detta ske utan att någon insatsvara tillförs utöver vad som erfordras för fisket och hanteringen av fångad fisk. Fisk är en förnybar resurs som inte kräver någon föregående odlingsinsats. De 1 710 ton som redovisas idag kan utökas mångfalt om vi använder våra fiskevatten som den produktionsresurs den har möjlighet att utgöra. Vid ett ökat fiske i alla landets sjöar kan vi som räkneexempel förutsätta att varje sjö avkastar 1 000 kg och då är insjöfiskets kapacitet närmare 100 000 ton fiskråvara. SIC tidigare lämnade förslag om att utreda insjöfiskets potential framstår därmed som nödvändigt.

8 Lagerhållning inom livsmedelssystemet

För insjöfisket erfordras fiskenät som idag uteslutande produceras i Sydostasien. Under 1940-talet när andra världskriget pågick var bristen på nät det som huvudsakligen begränsade fiskets möjligheter. Erfarenheterna från den tiden visar att nät därför behöver beredskapslagras. Även en del flöt- och sänkmateriel för näten samt monteringsgarn i olika dimensioner behöver finnas. Staten kan lämpligen teckna avtal med SIC som då kan organisera en beredskapslagring där de ingående sjöförbunden får ett geografiskt ansvar för var sina sjöar och omkringliggande mindre vatten. Detta skulle ge både en ändamålsenlig säkerhet och en kostnadseffektiv lösning.

För de större sjöarnas fiske erfordras även drivmedel vilket kan hanteras på samma sätt som för lantbruket. Det ska framhållas att fisket i många fall kan ske från mindre båtar utan behov av motor. I det avseendet är fisket mindre sårbart än jordbruket.

12 Ett mål för livsmedelsberedskapen

SIC delar betänkandets skrivning om att livsmedelsberedskapen ska säkerställa att befolkningen har tillgång till nödvändiga livsmedel. Härvid vill vi framhålla insjöfisken som en nödvändig resurs både som energi – och näringsresurs. Fisk är en viktig källa för D-vitamin som i övrigt inte förekommer naturligt i så många andra livsmedel.

Den föreslagna lagen om livsmedelsberedskap bör innehålla krav på tillgång till fisk.

14 Tydlig nationell inriktning och samordning

SIC delar betänkandets förslag om att Livsmedelsverket ges i uppdrag att samordna livsmedelsberedskapen. SIC vill dock komplettera med att visa på möjligheten till samråd med aktuella organisationer som t ex SIC vad gäller fisket.

15 Ett motståndskraftigt livsmedelssystem

SIC framhåller att fiskets behov behöver hanteras på samma sätt som jordbrukets. Det gäller skydd av fiskevatten, både små och stora. Försörjningstrygghet för insatsvaror, drivmedel och investeringsstöd för att nämna några områden som behöver utvecklas.

SIC vill avslutningsvis framålla vikten av att arbetet med ny livsmedelsberedskap påskyndas och ges en hög prioritet. SIC står även till förfogande som lyhörd och kompetent dialogpartner i kommande arbete om så önskas.

Svenska Insjöfiskarens Centralförbund

Jonny Ståhl

Vice förbundsordförande

På uppdrag:

Per Pettersson i Hejsta

Ombudsman

per@insjofiskare.se 073-9292646